

“És molt difícil aplicar sancions a milers de funcionaris”

Amb el nomenament de les comissions de control i de seguiment, el Govern català ha comès una il·legalitat?

—La meva opinió jurídica és que no. El mateix Tribunal Constitucional, en una resolució que va dictar l'any 2008 respecte a un decret que havia dictat el Parlament d'Extremadura, ja va dir que tot allò que no tingués uns efectes executius directes i que no modifiqués la situació jurídica precedent, ho podien dur a terme els parlaments autonòmics malgrat la vigència de la suspensió cautelar. De segur que la Generalitat ha tingut en compte aquest precedent.

—**Si es reprengué la campanya electoral ja seria una altra cosa?**

—Sí, fer espots publicitaris convocant la gent a participar o penjar els cartells al carrer són actes executius i, per tant, podrien entrar en clara contradicció amb la decisió del TC. Per això el Govern no ho està fent, està esperant que en els propers dies s'aixequi la suspensió per reprendre tot el procés.

—**Creu que podrien aixecar la suspensió?**

—Jo confio que sí. Crec que es deuen voler llegir amb calma les al·legacions perquè la seva decisió serà d'una gran transcendència. Si aixequen la suspensió, això significarà tàcitament una autorització de la consulta, llevat que abans del 9 de novembre ja hi hagi una sentència definitiva, cosa que gairebé tots els implicats creuen que és molt difícil, per no dir impossible. Si mantenen la suspensió, estaran dient-li a la Generalitat que no es poden dur a terme cap de les accions executives de la consulta. Unes accions que són imprescindibles, com fixar els col·legis, imprimir i posar a disposició dels ciutadans les butlletes, etc. Serà el moment en què el Govern i el Parlament hauran de prendre una decisió.

—**Si desobeeixen o no?**

—Més que de la fórmula obediència/desobediència, jo parlaria d'acatament.

Santiago Vidal, jutge català conegut per les seves crítiques al sistema judicial espanyol i per defensar la independència de Catalunya, ens explica quin seria el preu de desobeir la suspensió cautelar del TC. Què els podria passar als polítics, a la policia i a la resta de funcionaris? La Generalitat podria ser intervinguda? La consulta seria internacionalment acceptada? Vidal també ens avança com serà l'esborrany de Constitució catalana que està redactant amb altres juristes.

Hauran de decidir si acaten la llei espanyola o si acaten la llei catalana. Si consideren que la legalitat legítima és la que emana del Parlament català, el poder executiu, complint aquesta llei, hauria de tirar endavant amb la consulta. I malgrat que això, en aquests moments,

és incompatible amb la suspensió del TC, en el seu dia el mateix tribunal sentenciarà quin dels dos Governos tenia raó.

—**Si els partits pro-consulta tiressin endavant malgrat la suspensió cautelar, què els pot passar als funcionaris que treballin en el 9-N?**

—El TC podria adoptar alguna mesura respecte als funcionaris públics, però mai respecte als ciutadans particulars, que no participen en aquesta infraestructura. Anant a votar el dia 9 no cometrien cap tipus d'il·legalitat. Els funcionaris públics sí que es poden veure sotmesos a un expedient administratiu de caire disciplinari, que pot acabar amb l'imposició d'una multa o com a màxim amb una inhabilitació temporal.

—**Quants diners de multa i quant temps d'inhabilitació?**

—Això, ho determina la llei de procediment administratiu en funció de com es qualifiqui la infracció: lleu, greu o molt greu. Les multes administratives imposen una quantitat mínima de 300 euros i màxima de 30.000 euros. Hi ha un ventall molt ampli, és decisió de l'òrgan que imposa la sanció determinar tant la qualificació de la falta com l'import que cal pagar. Pel que fa a la inhabilitació, és a dir, el fet d'estar sense sou i feina, podria ser com a mínim d'una setmana i com a màxim de seixanta dies.

—**Les regles són les mateixes per al president de la Generalitat, per a un policia i per a un funcionari que fa gestions logístiques?**

—Sí, les conseqüències són les mateixes per a tots els funcionaris públics, tant si estan adscrits a l'administració de l'Estat com si són autonòmics o locals. Cada funcionari s'ha de preguntar si està disposat o no a córrer aquest risc. Tot i així, encara que aquests expedients sancionadors s'obriessin, com que estariem parlant de milers i mi-

“La consulta podria ser reconeguda internacionalment malgrat la suspensió del TC”

lers d'expedients, seria molt difícil que acabessin amb algun tipus de sanció executiva. Col·lapsarien el sistema. Els juristes sabem que, quan s'obren milers d'expedients, mai no acaben en res perquè és impossible, el sistema jurídic no pot assumir la feina que comporten tants procediments. I pensí en les conseqüències, imagini's que cinc mil funcionaris catalans queden suspesos de sou i feina durant un mes. Qui treballa durant aquest temps en totes aquestes administracions? Gairebé m'atreviria a dir que serien expedients més simbòlics que efectius.

—**Però podrien servir per ficar la por al cos als funcionaris i dividir-los en l'organització de la consulta i durant el mateix dia 9.**

—Segurament aquest pot ser un dels objectius que es busqui amb l'adopció d'alguna mesura d'aquest tipus. Però miri, primer s'hauria de notificar l'obertura de l'expedient als afectats, donar un termini d'al·legacions, obrir el període de prova... Li puc garantir que abans del 9 de novembre no hi hauria cap tipus de sanció, no hi hauria temps, no es pot fer en menys de tres mesos.

—**El Govern espanyol podria suspendre l'autonomia catalana?**

—La meva opinió és que això és jurídicament impossible. L'article 155 de la Constitució, que és l'únic que preveu que el Govern espanyol pugui adoptar mesures coercitives sobre una comunitat autònoma que està desobeint de manera sistemàtica l'ordenament jurídic constitucional, de cap de les maneres diu que una d'aquestes mesures excepcionals pugui ser la suspensió de l'Estatut d'Autonomia i per tant la inhabilitació del president i el tancament del Parlament. Això és impossible, perquè si se suspenguessin el Parlament i la Generalitat, s'estaria suspent una part del bloc de constitucionalitat, i això no està previst ni en aquest article ni en cap altre de la Constitució. En dret tot és opinable, però jo crec que si el Govern espanyol, juntament amb el Congrés i el Senat, amb les majories corresponents, adoptessin aquesta mesura, estarien prevaricant. Llavors serien ells els qui cometrien un delictes.

—**Però aquest article diu que el Govern espanyol pot adoptar les mesures necessàries per obligar una co-**

munitat al compliment forçós de la Constitució i de les lleis... Com ho podrien fer, això?

—Amb una mica d'imaginació, se m'acut la possibilitat que enviessin una comissió de tècnics, de buròcrates del ministeri, a fer la feina del president de la Generalitat i dels consellers durant un temps. Però torno a fer la mateixa reflexió que abans. Encara que formalment adoptessin aquesta mesura, seria viable? Jo crec que no. La imatge d'un funcionari designat per Madrid substituint el president de la Generalitat, em resulta impossible de creure. Dubto que puguin arribar a aquests extrems.

—**La segona part de l'article 155 també diu que el Govern espanyol pot donar instruccions a totes les autoritats de la comunitat autònoma. Vol dir que els Mossos d'Esquadra haurien d'obeir el Govern espanyol?**

—Efectivament, el Govern espanyol podria donar aquestes funcions a la senyora Llanos de Luna o podria dir al comandament màxim dels Mossos que no obeeixi les ordres de la Conselleria d'Interior sinó les del Ministeri de l'Interior. Ara bé, arribats a aquest punt,

JORDI PLAY

“Si l'Estat suspengués l'autonomia catalana, estaria prevaricant. Llavors serien ells els qui cometrien un delicté.”

que espero sincerament que no arribi, m'agradaria saber quina seria la resposta del cos policial català...

—Tot fa pensar que el Parlament català voldria aplicar el resultat de la consulta i, en el fons, seria vinculant. Això no la converteix, efectivament, en un referèndum encobert?

—Jurídicament no és vinculant, per molt que èticament sí que ho sigui. Si convoques una consulta i no n'apliques el resultat, els ciutadans es poden sentir enganyats, però jurídicament no estaries fent res incorrecte. La diferència entre una consulta i un referèndum és que una consulta té conseqüències ètiques i polítiques mentre que el referèndum té conseqüències jurídiques.

—Es diu molt que la consulta ha de tenir prou “garanties democràtiques”. Què vol dir això?

—Jo crec que vol dir que la gent ha de poder anar a votar amb llibertat, sense por ni coaccions. Per a mi és l'únic requisit imprescindible per poder explicar el resultat, sigui quin sigui, a la comunitat internacional, que és la que acabarà tenint l'última paraula en el conflicte.

—Si es fes la consulta malgrat la suspensió, jurídicament podria ser reconeguda internacionalment?

—I tant que sí! De fet ja hi ha un precedent, que és la sentència del Tribunal Internacional de Justícia que va resoldre el cas de Kosovo i Sèrbia. Kosovo va declarar-se independent sense el permís de Sèrbia i el tribunal va validar aquella

declaració. Va acceptar que hi ha un moment concret en què un territori que exerceix el dret a decidir el seu futur pot trencar la legalitat de l'Estat del qual se separa. Això sí, va posar quatre requisits: que ho faci amb la participació majoritària de la ciutadania, que es faci de manera democràtica —és a dir, que tothom pugui decidir lliurement a favor d'una opció o l'altra—, que es faci de manera pacífica i que la pregunta sigui clara. Això lliga amb el dictamen que en el seu dia va fer el Tribunal Federal del Canadà amb relació al Quebec. Aquestes quatre garanties democràtiques són les que s'haurien de complir, i avui la Generalitat està en condicions de fer una consulta que les compleixi malgrat l'oposició frontal del Govern espanyol i la suspensió cautelar del TC.

—Una consulta sense l'aval del TC podria provocar que els votants del no es quedessin a casa. Això amb unes plebiscitàries no passaria. Quanta participació ha d'haver-hi perquè la consulta pugui ser reconeguda?

—Sí, podria ser que, amb la consulta suspesa cautelarment, molta gent no anés a votar. En canvi, en unes eleccions plebiscitàries, aquest efecte segurament no es produiria perquè serien indiscutiblement legals, unes eleccions autonòmiques no es poden prohibir proposin el que proposin els programes electorals dels partits, sempre que no vagin en contra de drets fonamentals. El Tribunal Internacional de Justícia no ha fixat un

quòrum mínim de participació, però sí que parla de majoria qualificada. Els juristes interpretem la majoria qualificada com la participació aproximada de dues terceres parts del cens, és a dir, estariem parlant més o menys d'un 66%.

—I l'opció guanyadora en tindria prou amb el 50% + 1?

—Sí, naturalment. Ara bé, de cara a la comunitat internacional, com més vots de diferència tingui l'opció guanyadora, millor. Més per un tema visual que jurídic, perquè jurídicament la meitat més un vot ja és un resultat vàlid.

—Com va l'esborrany de la Constitució catalana que està fent amb uns col·legues?

—Va molt bé! Està pràcticament acabat, només tindrà 97 articles i tenim redactat l'articulat bàsic. Proposem una república no presidencialista, un nou sistema judicial que garanteixi la separació de poders; establím mesures per afavorir la transparència i prevenir la corrupció, com ara la creació d'un organisme específic dedicat a controlar totes les contractacions públiques i els sous dels polítics; també proposem un sistema electoral amb llistes obertes i amb el qual la gent només es pugui presentar un màxim de dues legislatures. L'hem redactat entre deu juristes, però a partir del novembre ampliarem el grup amb vint professionals més provinents d'altres àmbits com la sanitat, l'educació, l'energia, l'economia, etc. Com que nosaltres no sabem de tot, volem que aquests altres experts revisin del text. La intenció és que en un termini màxim de tres mesos el document ja es pugui lliurar a la societat. Llavors proposarem que s'obri un termini de sis mesos perquè tots els ciutadans que hi vulguin fer aportacions o esmenes ho puguin fer. Entre final de juliol i el setembre del 2015, el lliurariem al Parlament i al Govern, que seran els qui tindran el poder constituent i la legitimitat per redactar el document definitiu. Esperem que els serveixi com a eina de treball.

—Inclou el dret a l'autodeterminació?

—Sí! És una manera de concretar jurídicament el que ara entenem com a dret a decidir i l'hem inclòs perquè hem de ser coherents amb el principi que ens està duent fins aquí.

Àstrid Bierge